

Daň z pridanej hodnoty – DPH

Pridaná hodnota je tá časť hodnoty tovaru, ktorú k hodnote vstupu pridá podnikateľ svojou činnosťou. Vo finančnom vyjadrení je rozdiel predajnej ceny výrobku (bez DPH) a ceny vstupov na výrobu (bez DPH).

Daň s pridanej hodnoty sa zaviedla až v novej sústave a nahradila daň z obratu, dovoznú daň a dovozovú prirážku. Od 1. 5. 2004 sa DPH uplatňuje v rámci jednotného trhu EÚ. Daň s pridanej hodnoty nezdaňuje len finálny výrobok, keď ho nakúpi spotrebiteľ, ale všeobecne a priebežne zdaňuje všetky aktivity podnikateľskej činnosti, bez ohľadu na formu podnikania. Zdanenie sa uskutočňuje pri každej zmene vlastníckych vzťahov – pri predaji tovaru alebo služby. Platiteľ dane sa daňou z pridanej hodnoty zaťažuje iba pridaná hodnota tovaru, aj keď pri predaji sa DPH vzťahuje na celú hodnotu tovaru.

Zdaňujú sa tovary a služby dodané v tuzemsku zdaniteľnou osobou alebo nadobudnuté z iného členského štátu EÚ a dovážaný tovar.

Tuzemsko – územie SR, **zahraničie** – územie, ktoré nie je tuzemskom, **územie EÚ**- územie SR a ostatných štátov EÚ, **územie tretích štátov** – územie, ktoré nie je územím EÚ.

DPH neovplyvňuje priamo hospodárenie podniku, nevchádza do nákladov, ani do výnosov. Podnik DPH pripočíta k cene svojho výrobku a odvedie ju správcovi dane.

Platiteľ dane (výrobca, obchodník)nakupuje tovar s DPH **na vstupe** a predáva tovar s DPH **na výstupe**.

Daň na vstupe je daň, ktorú zaplatí kupujúci predávajúcemu. **Daň na výstupe** je daň, ktorú predávajúci zahrnie do predajnej ceny výrobku.

Pravidlá pre platiteľov DPH:

1. Platiteľ dane z pridanej hodnoty vedie evidenciu o DPH na vstupe a výstupe.
2. Platiteľ dane z pridanej hodnoty nesmie do základu pre výpočet DPH zahrnúť DPH na vstupe.

Zdaniteľnými osobami sú všetky fyzické alebo právnické osoby, ktoré vykonávajú nezávisle akúkoľvek ekonomickú činnosť. Pre potreby zákona má pojem podnikanie širší zmysel a zahŕňa okrem podnikov dodávajúcich tovary a služby i samostatne hospodáriacich roľníkov alebo slobodné povolania – právnici, lekári, športovci, znalci.

Platiteľom DPH sa stáva osoba na základe žiadosti. **Povinnosť registrovať** sa majú subjekty, ktoré dosiahli najviac dvanásť predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov obrát 1 500 000 (35 000 eur). Osoba sa stáva platiteľom odo dňa registrácie.

Osvedčenie o registrácii vydáva daňový úrad a súčasne platiteľovi prideli **identifikačné číslo pre daň**. Ďalšie povinnosti pre registráciu DPH sú podrobne uvedené v zákone. Dobrovoľne sa môžu registrovať i osoby, ktorým nevznikla povinnosť registrácie. Takto postupujú zvyčajne subjekty, ktoré obchodujú s platiteľmi dane. Pre firmu, ktorá je platiteľom, nie je výhodné nakupovať od neplatiteľov DPH. O zrušenie **registrácie** môže podnik požiadať najskôr po uplynutí jedného roka, odkedy sa stal platiteľom dane, a to len v prípade, ak mu zo zákona neplynie daňová povinnosť.

Platiteľ dane je povinný uchovávať **daňové doklady** desať rokov od konca vzniku daňovej povinnosti. **Zdaňovacím obdobím** je kalendárny mesiac alebo štvrt'rok.

Od DPH sú **oslobodené** niektoré poštové služby, predaj kolkov a cenín, finančné služby, vzdelávacie služby, služby zdravotnej a sociálnej starostlivosti, rozhlasové a televízne služby, prevádzkovanie lotérií. Od DPH sú oslobodené na základe colného vyhlásenia i tovary vyvezené mimo územia EÚ. **Na vrátenie DPH** z tovaru neobchodného charakteru vyvezeného do zahraničia, majú podľa zákona i fyzické osoby, ktoré nemajú trvalý ani prechodný pobyt na území EÚ. Obyvatelia EÚ pri nákupe tovarov v tretích krajinách môžu požiadať so súladom legislatívy o vrátenie DPH.

Základom pre výpočet **DPH dovezeného tovaru** je suma základu pre vymeriavanie cla, cla a colných poplatkov a spotrebnej dane. **DPH pri autobusovej preprave** sa platí za každú osobu a prejazdený kilometer pevnou sadzbou.

V SR sa daň postupne vyvíjala. Najprv sa stanovili dve sadzby a to 10% na tovary každodennej spotreby a 23% vyššia. Neskôr sa dolná znížila na 6%, potom na 14% a vyššia na 20%. Od roku 2004 je jednotná sadzba DPH 19%.

Daňové doklady – bežné (faktúra)

- zjednodušené (pokl. blok, cestový lístok)
- špeciálne (lízing, colné vyhlásenie)
- zvláštne (opravný daňový doklad)